

Rold Skovs Venner

Tegning af agern.

Ad Veksler og Stier!

Det er altid med spænding, at turudvalget imødeser årets første tur efter vinterens dvale. Hvor mange deltagere vil der dukke op? Er vort program stadigvæk så attraktivt, at det endnu har interesse for de mange?

Disse tanker viste sig heldigvis at være overflødige. For det første har vi verdens bedste turleder, og for det andet er Rold Skovs Venner så store naturelskere, at de bare venter på at komme afsted. Noget lignende, som når en cirkushest lugter savsmuld.

Resultatet var da også, at p-pladsen i nordenden af Skovvej i Arden fyldtes med så mange biler, at der befandt sig ikke mindre end 98 personer samt lille Therese i dem.

Vort første besøg gjaldt den smukke Hvass Sø, der på denne martsdag stod helt vandfyldt med en spejlblank overflade.

Helge standsede ved dæmningen og fortalte os nogle forskellige træk om Jens Hvass, der har skabt dette fredfyldte åndehul midt i den ellers så tætte skov.

Området her i den sydlige ende af Statsskoven, hedder endnu den dag i dag Hesselholt Skov, hvilket er en reminiscens fra den gang da træarten hassel dækkede store dele af Danmark. Den anden halvdel af navnet, nemlig ordet Holt, som er fælles med mange andre lokaliteter, betyder ganske enkelt træ. Dette er blot en fordanskning af det tyske ord Holz for træ, anvendt som materiale.

Helge kender nogle steder i skoven, som han kalder "sine hellige steder". Et af dem er i et vejkryds, hvor han havde en oplevelse på en af de få jagtture, som han har deltaget i.

Jægerne stod i en lang kæde, da et ungt dyr kom springende gennem terrænet, men alle var for langt borte til at kunne ramme. Til sidst nåede dyret ned i vejkrydset, hvor Helge stod alene sammen med en tandlæge. Dyret segnede lige foran dem af bare træthed, hvorpå tandlægen hævdede geværet og skød lige op i luften. Dette var flot gjort i den ellers så ulige kamp.

Vi passerer flere af nutidens "kæmpehøje", som er de mange ammunitionsdepoter, der er placeret i denne del af skoven. Helge havde i flere år haft en ubændig lyst til at se hvad der gemte sig derinde, så en dag da han opdagede, at der var folk i en af dem, løb han ind og foregav at være faret vild. Han spurgte folkene, om ikke de kunne sige ham vejen til Rebild Skovhuse, hvorpå svaret lød: "*De skal bare fortsætte lige ud af den vej der Hr. Qvistorff*". Hr. Qvistorff havde dog nået at se, hvad han gerne ville.

Længere fremme når vi dog også frem til en rigtig gravhøj, en såkaldt kæmpehøj. Disse små gravhøje er anlagt af enkeltgravsfolket, og de indeholder ofte smukke lerkar. Et eksempel er den særdeles flotte Skarp-Sallingskål, som netop er brugt og udgivet som motiv på et nyt frimærke. Et andet motiv i samme serie er Gundestrupkedlen, hvorved Himmerland er repræsenteret med to motiver ud af seriens i alt fire. Flot.

Også dette sted er et af Helges "hellige", bl.a. fordi højen ligger lige på en grænse. Der har altid været skov syd for dette sted, hvorimod skoven på nordsiden er genplantet senere.

Efter middagsrast ved og på denne gravhøj, begiver vi os herefter videre mod Faarsø Mose. Der er lidt forvirring om mosens navn. Nogle kort angiver det som Farsø- mens andre siger Faarsø Mose.

Men lad os her slå fast, at den hedder Faarsø Mose. Dette kan Helge bekræfte ved at han engang af den gamle grev Schimmelmann blev spurgt om, hvor han syntes det smukkeste sted var i Lindenborgs skove. Helge svarede Farsø Mose, men en sådan kendte greven ikke noget

til. Dette replikskifte gentog sig et par gange, hvorpå Helge hentede et kort og udpegede stedet. Greven kunne hertil blot meddele, at hvis det var hans mose, der var tegnet ind på kortet, hed den altså Faarsø Mose, uanset hvad andre kaldte den.

Men uanset navnet er stedet meget naturskønt. Dette indtryk forstærkes yderligere i dag, hvor vejret er stille og med en ganske let dis stående ud over mosefladen, hvilket giver en helt speciel stemning af fred og idyl.

Der var nu blot tilbage, at vende næsen mod vort udgangspunkt. Denne tur går op forbi Skelhuset og ad Kærlighedsstien mod øst. Her fortæller Helge om engang hvor han gik der helt alene og pludselig mødte en dejlig kvinde ved navn Thora. Så var den historie slut, thi resten beholdt de for sig selv.

Hermed var en herlig tur til ende, den var efter manges mening foregået i et af Rold Skovs vel nok smukkeste områder.

N.B: Det meddeles hermed at Birgit *ikke* svinede sig til i dag.

Tur 2.

Den gode meteorolog Henrik Voldborg havde godt nok aftenen før meddelt, at det kunne blive til både regn og slud på turen den første søndag i april.

Dette kom også til at passe. I hvert fald under første halvdel af dagens program, som foregik i parken omkring Lindenberg Slot. Det var derfor meget flot, at der også denne gang mødte 98 af vore medlemmer op for at deltage i dette sjældne arrangement, som kun var kommet istand, fordi Helge er gode venner med lensgrevinde Birthe Schimmelmänn.

Efter en runde i slotsparken, standsede Helge op ved broen over den sydlige voldgrav. Her fortalte han meget udførligt og interessant om slottets historie, lige fra det blev bygget og op til vore dage. Det har i tidens løb haft flere navne, selvfølgelig præget af de forskellige ejeres indstilling, inden det fik det nuværende, som er et minde efter Chr. IVs barnebarn, Sophie Amalie Lindenov.

Herefter gik vi om i slotsgården hvor Helge ligeledes fortalte om slottet, men denne gang om dets nuværende anvendelse. Den gamle hovedbygning er ikke mere i daglig brug, men står stadig møbleret fuldstændig som et privat hjem. Grevinden bor i nordfløjen, der tidligere anvendtes som forvalterbolig, og her havde Helge og fmd. fornøjelsen af at hilse på hende ved afslutningen af vort besøg. En venlig og sød ældre dame at gæste.

Dagens program var tilrettelagt således, at den videre tur skulle forløbe i Lundby Krat, hvor vi skulle mødes med naturvejleder Esben Buch fra Aalborg kommune. Efter de 9 kms. kørsel var deltagerantallet skrumpet ind til 80 personer, vel nok pga. vejret, men det havde de pågældende nu ikke behøvet at bekymre sig om, for fra nu af var det blevet tørvejr, og ind imellem var der endog en stribe sol.

Da der denne gang var rigelig tid til middagspause, benyttede fmd. lejligheden til at orientere om skovplantningen på Kongshøj i oktober måned.

Dette er et af Aalborg bys jubilæumsarrangementer, som turudvalget har planlagt at vi skal deltage i. Netop for naturvenner som os, må det være en fornem opgave, at være med til at plante skov for vore efterkommere, nøjagtigt som forgængerne har gjort det for os.

Præcis kl. 11.30 mødtes vi med Esben Buch, som straks indledte turen med at fortælle om hvordan elskovssyge unge piger i gamle dage under en vild abild kunne udpege en mand som den elsker, der havde de bedste egenskaber.

Hermed var tonen slået an, og det sås, at han og Helge straks var på linie, det var nemlig den første gang, at de hver for sig store kapaciteter som naturvejledere mødte hinanden.

Turen foregik i den del af området, som ligger på østsiden af Hadsund landevej og som hedder Lundby Krat. Ikke at forveksle med Lundby Bakker på vestsiden. Esben Buch er en

stor kender af både flora og fauna, og der er ikke længe imellem at han standser op for at fortælle om naturens mangfoldigheder. Noget af det mest imponerende var dog, at han var i stand til at fløjte med forskellige fuglestemmer så livagtigt, at den aktuelle art lidt efter svarer på hans kalden.

Længst mod øst, lige inden vi når frem til kommunens planteskole, ser vi som noget nyt en rastepads, netop i tråd med den idé som Helge har med Himmerlands Naturpark. Dette gode initiativ skal nok brede sig, se blot til hvor langt svenskerne og nordmændene er fremme med allemandsretten og afmærkede ruter.

Vi går gennem planteskolen og når frem til stedet hvor der tidligere har ligget en dansepavillon. Også her er der minder og gode historier at fortælle. Bl.a. om hvordan det gik pigerne når de tissede i brændenælderne ude mellem træernes beskyttende slør.

På vejen tilbage passerer vi stedet, hvor der blev gjort det meget omtalte store møntfund, og lidt senere pladsen, hvor der endnu kan anes sporene efter et lille husmandssted. Der er f.eks. rester af de plantevækster, som ikke naturligt hører til på stedet.

Pludselig var de to timer i samvær med Esben Buch tilende, og de få som tidligere var faldet fra, var helt sikkert blevet snydt for nogle gode oplevelser.

Men glæd jer blot venner, dette var jo ikke for sidste gang, at Rold Skovs Venner drog på ekspedition.

Tur 3.

Trods det, at søndag den 10. Maj både var Mors Dag og en stor konfirmationssøndag, mødte der alligevel 86 voksne og 3 børn op ved Willestrup Barokhave, hvor dagens arrangement skulle tage sin begyndelse. Haven havde endnu ikke indledt sæsonen, men godsejer Vincents Iuul havde venligst imødekommet vort ønske om at indlægge et besøg som et led i vort dagsprogram.

Selv om Helge påstod ikke at vide noget om haven, havde han selvfølgelig, som sædvanligt, noget at fortælle. Haven er opdelt i flere afsnit, og ved første stop gav han et kort rids om hvordan Vincents Iuul har genskabt den oprindelige barokhave fra 1750.

Under turen gennem havens lindeallé fortalte Helge, at han under udarbejdelsen af sin nye bog om Danmarks skove var blevet klar over, at det hverken er egen eller bøgen, som er Danmarks oprindelige løvtræer, men derimod linden, som netop er så flot repræsenteret her på Willestrup gods.

Når man betragter godsets hovedbygninger i dag, fremstår de som et trefløjet bygningsværk. Oprindeligt var gården lukket med en fjerde fløj, nemlig godsets kirkebygning, og som et synligt bevis på dette, kan man fra barokhaven endnu se kirkens døbefont, der er anbragt som en solid og bastant blomsterkumme på en af græsplænerne.

Vi forlod nu haven for at drage til skovs, hvor vi egentlig også hører hjemme. Vi fulgte vejen mellem hoved- og avlsbygninger, forbi skovfogedboligen og derpå mod vest langs det sydlige skovbryn til området, som kaldes Kirkeskoven.

Kirkeskoven indeholder en enklave, som kaldes Marielund, og her fortalte Helge, at vi faktisk befandt os på stedet hvor Danmarks første graner overhovedet blev plantet, da disse blev indført som nye træsorter fra fremmede lande.

Vi standser også under et stort fyrretræ, og her ville Helge gerne have en respons fra holdet, om man kunne huske hvilke af nåletræerne der var Danmarks oprindelige? Flovt nok, ikke én af os kunne huske dem alle, som er fyr, taks og enebær. Helge overvejede derpå at sige pladsen op som naturvejleder, men det kan som bekendt ikke lade sig gøre.

Længere fremme tangerer vi østsiden af Birkholm Mose inden vi går over Rold-Terndrup vejen og kommer over i Mølleskoven. Vi passerer først et hedearreal og herfra er terrænet jævnt stigende, f.eks. rækker Bjesing Bakke 59 m. i vejret.

I den forbindelse skal det nævnes, at Helges omsorg for deltagerne er rørende. Det var nemlig sådan, at tre af disse havde taget ca. 18 kg. last på ryggen som fortræning til en fjeldtur i Sverige. Og se, om ikke Helge bad Karin, i sin egenskab af sygeplejerske, om løbende at tage pulsen på én af dem, for at sikre sig at alt var i orden.

Med en sådan turleder kan man trygt overgive sig til naturens kræfter, for det kan da overhovedet ikke tænkes, at han bare tog gas på os.

Efter endnu en lille vandring og et lille hop over det eneste vandløb vi passerede denne dag, var det tid til frokost og almindelig afslapning, inden vi atter fortsatte østover gennem den dejlige Mølleskov.

Mølleskoven er et idyllisk naturområde, som bærer mere præg af fred og ro, end på så mange andre steder, hvor det måske i højere grad er direkte skovbrug, som er den anvendte driftsform. Skoven gennemskæres af Rostrup-vejen, som vi passerer inden vi skal til at slutte vor rundtur ved at dreje mod nord tilbage mod udgangspunktet.

Vi tangerer lige akkurat Willestrup ådal inden vi går gennem Møllelund, der er det område af skoven som grænser lige op til dambruget, der igen ligger umiddelbart i forbindelse med selve godset.

Atter en dejlig tur var tilende, og denne gang var vi tillige velsignet med det skønneste forårsvejr, som nogen overhovedet kunne ønske sig. Vores stående aftale med vejrguderne om godt vejr, var således til fulde blevet overholdt, hvilket indebar at skoven var netop så smuk, som den kun kan være, når det lysegrønne løv står badet i solens varme lys.

Tur 4.

Da vi i udvalget gerne vil prøve at lave et så varieret program som muligt, havde vi valgt at slutte forårssæsonen af med et aftenarrangement med efterfølgende kaffebord. Alt sammen i området omkring Rebild. Der mødte da også 98 personer op, hvoraf ikke mindre end de 94 ønskede at deltage i traktementet på Hotel Rebild Bakker.

Helge indledte turen med at gå hen forbi Blokhuset mod øst, og inde mellem træerne finder han snart en stenbelægning i skovbunden, som afslører hvor tyskerne havde en lyttepost under krigen.

Herfra fører han os ned af en stejl skråning med det formål at vise os en sten, som er fundet af en dreng for ganske nylig. Ingen havde kendt den tidligere, og da drengen ringede til Helge og omtalte stenen, som var forsynet med tyske inskriptioner og et rids af en stålhellem, ville Helge ikke tro det.

Det viste sig imidlertid at være ganske rigtigt. Tyskerne selv, havde lavet et mindesmærke for Deutsche Flugwaffe, og årsagen til at den er bevaret, er ganske enkelt at den var trillet ned af skråningen oppe fra lytteposten, og siden har ligget godt gemt i skovbunden, skjult at et tykt lag visse løv.

Det var faktisk heldigt at drengen opdagede stenen, der var landet skråtstillet mod et træ med teksten nedad. Af en eller anden grund stak han hånden ind, og kunne mærke at der var indhugget nogle tegn på overfladen.

Skovens folk har senere vendt den rundt, og man kan nu læse følgende tekst: Zum Andenken. (herunder ses ridsen af hjelmen, og teksten fortsætter) Flug-Waffe. Rebild. 1940.

For at ingen skal forgribe sig på den skal den blive liggende på sin nuværende plads, hvor den har ligget upåagtet hen i mere end halvtredsindstyve år.

Turens næste etape bliver overdraget til Birgit, og hun leder os ned mod Kovadsbækken gennem et helt anderledes terræn, end hvor folk normalt færdes i Rebild Bakker. Nede ved bækken omtaler Helge både flora og fauna, der begge er specielle derved, at de her repræsenterer flere arter, som er relikter stammende helt tilbage fra sidste istid.

Vi har gennem årenes gang hørt så mange historier om krybskytten Lars Kjær, at vi nødvendigvis også må besøge hans hus ved foden af Rebild Bakker på nordsiden af hulvejen.

Hvis man er interesseret i den himmerlandske almues historie, er dette sted et fint eksempel på ægte jysk levevis med dyr og mennesker under samme tag. Helge fortalte om hvorledes han med hjælp af Lars Kjærs efterkommere, kunne lave tegninger over manglende ting af indboet, således at disse kunne rekonstrueres som helt nøjagtige kopier af netop Lars Kjærs personlige ejendele.

Det var faktisk slående, hvor rummeligt det udefra sete lille hus var. Med stald i vest og beboelse i øst, havde det god plads til at alle vi Rold Skov-venner kunne være i huset på én gang. Prøv at bede næsten 100 mennesker indenfor derhjemme, mon ikke vore små hjem ville være fyldt til bristepunktet.

Det var egentlig meningen, at turen skulle være fortsat til Ravn- og Blåkilde, men da tiden var knap, valgte vi at begynde opstigningen til højderne op mod Hotel Rebild Bakker. På toppen lige før hotellet var der et smalt spor gennem en mark med vinterraps, som kunne følges næsten lige til døren. Trods det, at vi nu har haft konstant solskin, med begyndende tørkeskader, i over en måned, stod rapsen så godt, at de mindste af vore deltagere let kunne skjule sig mellem planterne.

Helge havde forinden aftenens ekskursion gjort klar til at fremvise en diasserie om Rold Skovs Venner i hotellets auditorium. Men pga. tekniske vanskeligheder blev der en lille pause, som han udfyldte meget flot ved at gå på scenen, hvor han spillede klassisk musik på det der anbragte flygel. Vennerne gav ham da også stor applaus, mens fmd. ikke kunne lade være med at tænke tilbage på historien om Mozart.

Efter retableringen af el-forsyningen, fik vi nu lejlighed til at gense og genopleve sekvenser fra mange tidligere ture med Rold Skovs Venner i form af dejlige billeder, som Helge har optaget gennem årene. At dette indslag faldt i god jord, kunne man tydeligt høre af de mange kommentarer, som der lød rundt omkring i salen.

Som sidste punkt for denne aftenens program, var der nu dækket op ved små borde i restauranten, og vor altid gode fe, Marianne, havde forinden sørget for at alle kunne få mad med rullepølse eller ost, samt kaffe og the efter hver enkelt deltagers eget ønske.

Godt vi har Marianne!

Efter en times tid med hyggeligt samvær, var forårsprogrammet tilende og turudvalget kunne slappe af over en stille øl, samt glæde sig til at mødes hos Hanne og Knud i Ertebølle den 16. August, således at vi kan planlægge nye og spændende oplevelser.

Til glæde for os og vore meddeltagere.

Ekstratur.

Søndag den 16. August havde turudvalget, samt Rold Skovs Venners eneste fødte medlem – Therese, en dejlig dag hos Hanne og Knud i sommerhuset i Ertebølle.

Vi var tilsagt til at møde kl. 9.30, og alle som var mødt til tiden, blev straks trakteret med kaffe og tilhørende basser. Men ok, Birgit med følge nåede det da også lige akkurat, trods en lille rundtur til både Løgstør- og Farsøegnen.

Efter kaffen havde Hanne og Knud arrangeret en kort travetur ud i Ertebølles dejlige terræn. Den første del foregik på et hedelignende område, som også overraskede ved at indeholde en træomkranset idyllisk sø med både åkander og dunhammer.

Senere kom vi forbi et anderl med hundredvis af ænder i en stor indhegning, og lidt senere en FDF/FPF lejr, inden vi til slut kom ned på stranden, der er Himmerlands grænse mod vest.

Her åbenbares en flot udsigt mod både Rønbjerg, Livø, Fur, Mors og Salling.

Vi fulgte nu stranden mod syd til vi kom til en slugt i den stejle kystbrink. Denne førte lige op til Ertebølle by, og det første vi så, var amtets lille museum over Ertebøllekulturen.

Herefter var Marianne den glade giver af en forfriskning inde hos Jette Thomsen på Ertebøllehus, inden vi skulle tilbage for at holde møde om efterårets aktiviteter.

Her havde Knud og fmd. vedtaget følgende bestemmelse: I får ikke en krumme eller dråbe før end dette er på plads og i orden.

Dette viste sig at være en god idé. Alt blev lagt tilrette i en god og positiv ånd i løbet af ingen tid, hvorefter vi alle kunne sætte os til et veldækket bord, som Hanne havde dækket op med hjælp fra nogle af vore flinke piger.

Efter dette måltid, som forløb under en, som sædvanlig, hyggelig og munter stemning, var der enighed om, at vi havde godt af endnu en lille travetur inden kaffen. Vi gik igen ned på stranden hvor man denne gang som andengangsbesøgende, uvilkårligt har mere øje for detaljerne i naturen.

Det er faktisk interessant at studere de næsten lodrette brinker, som fortæller om Danmarks geologiske fortid. De er opbygget lagvis, og består fortrinsvis af kalk af vidt forskellig lagtykkelse og vulkansk aske.

Kalkens varierende tykkelse fortæller, at der har været stor forskel i tid mellem de enkelte vulkanudbrud, som alle har efterladt et næsten ensartet lag aske. Man kan tydeligt se, at der senere er sket nogle forkastninger ved landhævningen, idet lagene ofte fremtræder i stærkt foldede linier.

Vel tilbage på Egernvej smagte Hannes kaffe og kage ekstra godt efter denne friske tur, men da klokken efterhånden var blevet 18, var det blevet tid at bryde op.

Der er al mulig grund til at sige Hanne og Knud tak for en dejlig dag fra alle skovvennerne fra Rold, vort samvær giver lyst og inspiration til det fortsatte arbejde.

Tur 5.

Det var bare dejligt at vende tilbage til vor kære Rold Skov efter en lang sommerpause. Septemberturen til Madum Sø og Langmosen blev tillige velsignet med et helt stille og let diset sensommervejr, som blot fremhævede farverne, og når vi stod stille, dalede løvet blidt ned over os fra de smukke gamle bøgetræer.

Vi startede på Aspvejen på søens nordvest-side, og efter de sædvanlige meddelelser, indledte Helge turen med at gå mod Willestrups område i Kærbjerg Skov syd for den store Madum Sø, der dækker et areal på ca. 200 ha.

På ruten passerer vi to steder med et skilt, der angiver privat område. Det er sådan, at grænsen mellem Lindeborg og Willestrup godser, går lige gennem søen og langmosen, og hvert gods har reserveret et areal til eget brug for sommerhusbebyggelse.

Et sted i skoven, som i øvrigt er smukt kuperet og beplantet med bøge og andre løvtræer, kaldes Rytterkrattet. Her var der i gamle dage samlingssted for de udskrevne soldater, inden de skulle med i datidens krige. Måske for at ofre livet for en eller anden "god" sag, som kongen havde pålagt herremændene at stille mandskab til rådighed for.

Da vi nåede ud til Madum Søvej lige ved mast 88 på højspændingslinien fra Aalborg til Randers, fik 3 Nordkraftfolk skyld for et nostalgisk tilfælde. Men det var nu altså for at diskutere, hvorledes en ko kunne få hovedet sat i klemme i en tilsvarende mast dagen før, at mast 88 var så interessant for lige netop dem.

Vi holder rast på udsigtspladsen ved Langmosens vestende. Vi har været her flere gange, men hver gang er her lige skønt, og mens pigerne indkasserer turafgiften, fortæller Helge om de forandringer, som er sket med mosen gennem tiderne. Bl.a. om hvordan det 4-5 meter tykke spagnumlag indeholder pollen fra mange århundreder, således at man gennem dette helt nøjagtigt kan bestemme hvilke træarter der har levet på stedet.

Tilbageturen går atter mod vest, og på vor vej gennem skoven standser Helge op for at fortælle om Lun-Hans, hvis hytte var bygget direkte ind i en brink lige i nærheden.

Det er sådan, at folkemindesamleren Evald Tang Kristensen i foråret 1895 var på vandring i Himmerland, og da også besøgte Hans Kristensen Lund, der levede sammen med sin datter Jensine i Sømosehus ved Madum Sø.

Hans lå i en seng, som var tarveligt udstyret, ingen dyner, kun gamle sække og klude, Men han kom dog op og trak i nogle gamle pjalter, og begyndte at fortælle mens Tang Kristensen skrev ned.

Da de skulle have noget at spise, skar datteren en skive af et brød og gav det til den gamle, men til sig selv skar hun en mellemmad af et andet brød. Hun sagde, at det var fordi Hans var på sognet, og hos den gårdmand i Akselterp, som havde leverancen af brød, var konen ikke særlig renlig. Hendes høns, der gik i stuen, klattede ned i dejen om natten, men det tog hun ikke så nøje. Hun æltede det bare med ind i dejen, så det brød ville Jensine ikke selv spise. Med nutidens velstand, kan vi knap nok forstå en sådan historie om den yderste fattigdom og ringeagt for samfundets nederste lag.

Lige inden vi når tilbage til Madum Søvej ved mast 86 på ovennævnte højspændingslinie, passerer vi nedkastningsstedet hvor Vangsted og hans venner havde været i aktion da de blev taget af tyskerne ved Hollandhus under 2den verdenskrig.

På vejens modsatte side ligger Madumsøhus, som måske skal indrettes som restaurant igen. Dette ville være hyggeligt. Lidt længere fremme breder der sig en herlig duft af flæskesteg, der viser sig at stamme fra KFUKs lejrhytte, Næsgaarden. Det gjorde næsten ondt at gå forbi, og så sådan lige ved middagstid.

Vi nærmer os nu området ved den lille landsby, Rauf. Vi befinder os stadig i skoven, men her er et godt eksempel på hvordan et areal springer i skov, hvis det ikke bliver plejet. Det ved vi, fordi Achton Friis og Johannes Larsen i bogen ”De jydere land”, netop har beskrevet dette sted som en hedestrækning.

Helge bliver spurgt om det er rigtigt, at Madum Sø er forbundet med Store Blåkilde, og dermed tilfører kilden dens vand. Dette mener han, at der ikke er nogen tvivl om, men med de mængder kilden afgiver, stammer det ikke alt sammen kun fra søen.

Det er heller ikke helt klart, hvor Madum Sø får sit vand tilført fra. Der har været mange dykkere samlet i en lang kæde, for at afsøge søbunden for at væld. Man har endnu ikke kunnet påvise et sådant sted, men det kan jo sagtens være skjult af vegetationen.

Vel tilbage ved udgangspunktet var der nu blot tilbage at få snakket færdig, samt ordne nogle praktiske småting. Bl.a. havde flere deres bestillingssedler med på Helges nye bog om ”De Danske Skove – en kulturarv”, hvilken forlaget har givet os et særtilbud på at vi kan købe til en særdeles favorabel pris.

I skrivende stund er der da også 49 positive tilbagemeldinger, om at ville erhverve skovens sjæl i tekst og billeder som et godt supplement til vore egne oplevelser derude.

Tur 6.

Lørdag den 17. oktober mødte mange af Rold Skovs Venner op på Kongshøj ude ved Visse, for at deltage i plantningen af én af Aalborg Kommunes jubilæumsskove – til glæde for os og vore efterkommere.

Stadsgartner Børge Clausen og hans folk havde forberedt et stort stykke jord til formålet, og vi fik en aftale om at vi kunne få en hel række for os selv, således at vi senere let kan finde tilbage til vores mini Rold Skov. Det blev nu til mere end den ene række, for da træerne blev talt op, var der 87 i rækken plus 13 i den næste.

Det er også muligt at finde sit eget træ i rækken, idet vi fik udleveret blanke planteetiketter, hvorpå mange både skrev, at det var fra Rold Skovs Venner, samt tillige anførte deres eget navn.

Efter vel overstået plantning foreslog Knud, at vi gik helt til tops på Kongshøj for at skåle i den til formålet medbragte Gl. Dansk.

Hermed opnåede vi to ting, dels en godt nok lille travetur, og dels at opleve en endda meget flot udsigt ind over Aalborg by.

Med ønsket om at vore træer vil gro godt, kunne vi udbringe en skål på et godt stykke arbejde, samt sige hinanden tak for endnu et hyggeligt arrangement.

Vort samvær var dog ikke helt tilende, idet Inge og Søren inviterede udvalget på kaffe og varm smørkage. God idé – kaffe smager nu ekstra godt i en lun stue, efter ophold i det fri med masser af frisk luft i lungerne.

Som epilog kan også fremføres to ting. Dels at vi fik en fin pressedækning med et billede både i Aalborg Stiftstidende og i Berlingske Tidende, og dels at fmd. med kone dagen efter kørte ud på arealet for at se det færdige resultat.

Dette så meget flot ud, og gartneren, som endnu ikke havde forladt stedet, mente at der var sat op mod 5000 træer i jorden, alene på Kongshøj.

Vi kan yderligere melde, at Rold Skovs Venner nu har 3 TV-stjerner, idet Hanne og Knud repræsenterede os i et TV-program, som blev udsendt via Gug-Visse-Dall antenneforening samme lørdag eftermiddag. Fra flere sider forlyder det samstemmende: ”De var bare gode”.

Tur 7.

Det var ikke uden problemer, at turen til Torstedlund Skov kunne gennemføres den 1. november. Der havde forinden foregået en livlig korrespondance mellem Nørlundfonden, Helge og fmd., men til slut lykkedes det da at få lagt en rute hvor vi måtte være.

Og så blev det for resten en pragtfuld tur på ca. 14 km., som de 78 fremmødte deltagere kom til at opleve i et særdeles dejligt terræn.

Vi mødtes ved det nedlagte Conradsminde glasværk, hvorfra Helge lagde ud med at føre os mod vest på nordsiden af Vintønden, der danner skel til Nørlund Skov.

Overalt i denne skov finder vi mange gamle diger. De stammer helt tilbage fra 1700 tallet og strækker sig over mange kilometer, idet formålet med dem var at hindre kreaturer i at trænge ind og forårsage ødelæggelse af skoven.

Der var derfor anbragt hegn langs digernes top, og hermed opnåede man en ting mere, nemlig at man kunne have svin på olden. Det var selvsagt et gode at have foder til svinene, men det havde også den fordel, at disse var medvirkende til at rode bog og agern ned i jorden, således at skoven blev plejet og forynget på denne måde.

Vores nye medlem, fhv. gartner Aksel Madsen, som er barnefødt i Aarestrup, blev opfordret til at fortælle lidt om egnen. Aksel Madsen omtalte sin onkel, lærer Theodor Johansen, som bl.a. har hugget inskriptionen på Flyverstenen. Desuden har han også lavet meget stenhuggerarbejde på omegnens gårde, således er mange portaler og stene med gårdenes navne et resultat af hans flid med hammer og mejsel.

Aksel Madsen kunne også fortælle om de mange påfugle, der gik i Frueskoven på vestsiden af Haverslevvejen i hans drengetid. Ligeledes at Albæk Hovedgård dengang hørte med til Torstedlund.

Vi er nu på vej mod Flyverstenen, og Aksel fortæller at vejen der går i en ret linie fra Torstedlund og ned forbi stikvejen ind til Flyverstenen, kaldte de for ”Linen”.

For mange af Rold Skovs Venner var Flyverstenen et gensyn, men for flere nye var det den første gang de var på stedet. Så Helge måtte endnu engang fortælle historien om nedskydningen, fundet af ligene og om begravelsen de to gange på Aarestrup kirkegård.

På højdepunktet omtrent midt i Torstedlund Skov, ses en ny mast med parabler vendt i modstående retninger. Denne er et led i ”Elsam”s radiokæde på strækningen mellem Tjele og

Vendsselsværket, og anvendes til at overføre målinger og meldinger mellem ”Elsam”s forskellige samarbejdspartnere.

Da det var blevet køligt at sidde stille, holder vi kun en kort ”melmadspause”, inden vi fortsætter turen i en stor bue gennem Ersted Skov ned mod Lindenberg ådal.

Ved et område, der kaldes Vaseholm, findes en lindeskov, der næsten har noget urskovsagtigt over sig. Det er ret sjældent at finde større områder med ene lind, og det er karakteristisk, at træerne danner små forhøjninger i terrænet. Dette gør, at de bedre kan klare sig gennem både fugtige og tørre perioder.

Nu går turen tilbage mod udgangspunktet, men da vi ikke må gå gennem savværket, må vi også her i en stor bue udenom. Det er dog et meget skønt område vi befinder os i, bl.a. skal vi ned gennem en ret stejl slugt, der var bevokset med blødt græs og mos. En sådan bund har den egenskab, at den let samler vand og derfor ofte bliver meget glat.

Dette var der flere af vore deltagere, som erfarede ved en hurtig nærkontakt med den jord, hvoraf vi alle er kommet.

Vel tilbage ved Conradsminde kunne vi konstatere, at det trods en problemfyldt tilrettelæggelse, blev en særdeles god og naturskøn tur som nu var slut. Vi var også meget heldige rent vejrsmæssigt, idet det kun var bagtroppen, som nåede at få lidt regn på de sidste par hundrede meter af de i alt ca. 14 tusinde.

At sidste efterårsmånedes første søndag fra nu af druknede i regn og rusk, havde for os ingen betydning. Thi udvalget kørte nemlig på Roldhøj, og her fik vi sammen med Else Jensen tilrettelagt dette års julearrangement over en enkelt kop øl.

Tur 8.

Vi sluttede november som vi begyndte, nemlig med at tage på tur i vor kære Rold Skov, og ruten var lagt i områderne, som kaldes Vedsted Skov og Skørpinglund, hvorfor udgangspunktet var fastsat til Skørping skole.

Den første etape gik gennem Skørping hospitals arealer, hvor Helge flere gange stoppede op for at fortælle om hospitalets historie, udvikling og nuværende anvendelse.

Herfra fortsatte vi mod nordvest, og efter en tid passerede vi Vedsted Høj, som nok, i kraft af dens størrelse, har lagt navn til denne del af Rold Skov.

Vi fortsætter i samme retning og kommer dermed ind i Nørreskov. Her ser vi bl.a. nogle myretuer, som er fulde af dybe runde huller i siderne. Helge forklarer, at de sandsynligvis er lavet af grønspætter, som efter at have boret disse huller med næbbet, kan rulle en meget lang tunge ud, og derved få fat i et måltid, bestående af lækre skovmyrer.

Helge fortæller også om en tildragelse han engang havde på promillevejen bag Rold Storkro, hvor han så en gul fugl flyve op fra nogle lignende huller. Han omtalte dette for Jens Hvass, men denne ville ikke tro at der fandtes gule fugle i Rold Skov.

Helge holdt på sit, hvorfor de sammen måtte ud for at se på sagen. Lige idet de ankom til stedet, fløj der en gul fugl op fra en af tuerne, som Jens Hvass straks kunne artsbestemme som en grønspætte. Sagen er nemlig den, at fuglen set op mod lyset, netop kan virke næsten som værende gul. Hermed havde begge de brave personligheder altså ret. Helges iagttagelse førte imidlertid til, at fænomenet i lang tid var omtalt i skovens folder over dette område. Også efter at spætten var forsvundet igen.

I Nørreskov findes et område, der kaldes Slettingen. Vi har været her før, men af hensyn til nye medlemmer fortæller Helge historien om da skovfoged Anders Sletting og Jens Ørnebjerg diskuterede hvornår bakkerne brændte. Disse to var sammen med Helge og Frimuth Engelst forsamlede for at nedfælde gamle minder. Sikkert et muntert selskab.

Vi er nu nået frem til brinken ned mod Lindenberg ådal og befinder os lige oven for Lille Blåkilde, hvor der er en meget flot udsigt over mod landskabet på åens vestside. Også her må

Helge fortælle om hvad vi ser, bl.a. historien om huset, der blev kaldt Lusitania fordi det husede malkepigerne fra Buderupholm.

Vi følger samme spor tilbage til vi rammer Rebild Kirkevej, hvor vi drejer mod nordøst. Denne kirkevej er en ældgammel rute for bønderne fra Rebild, når disse skulle til kirke i den by vi nu kalder Gl. Skørping. Denne vejret har eksisteret længe før Skørping stationsby blev til, og det oprindelige Skørping derfor fik betegnelsen Gl. sat foran navnet.

Lige inden vi når Buderupholmvejen oprinder et af årets højdepunkter. Nemlig at vor gode fe, Marianne holder klar med sin specialgløgg. At gløggen er ladet op til mindst 380 volt, skal der ikke store mængder indenbords for at kunne konstatere. Stemningen blandt medlemmerne bliver hurtigt munter, jo, vi har det hyggeligt i Rold Skovs Venner.

I år havde vi også den fornøjelse at have opvartning af hele to piger, idet Christina er hjemme fra Australien og havde valgt at tilbringe denne søndag i vores selskab.

Som følge af at Helge skulle køre til Aars for at signere bøger på Aars-messen, måtte vi fra nu have en ny turløder, og til dette job havde Helge udset fmd., selvom det er længe siden at denne har været ”ond” ved ham.

Vi fortsatte turen med kulbrænder Frode Jensen som første mål. Han var ikke hjemme, men hans kone gav os lov til selv at bese ovnen. Da vi har været her før, kunne vi sagtens selv give en nogenlunde forklaring om denne form for kulbrænding. Selvom ovnen ser gammel ud, er den jo en moderne form for de miler, som de gamle kulsviere anvendte førhen.

Vi sætter nu kursen mod de smukke bronzealderhøje lige midt i Skørpinglundområdet. Dette sted er fantastisk smukt, både fordi højene ligger i et lyst og venligt løvskovsareal, men også fordi terrænet er tilpas kuperet i sig selv. Her til kommer, at højene på denne årstid rigtigt svarer til den første del af navnet, idet alt var dækket af et tykt lag vådt løv, som netop på denne dag fik yderligere farvepragt af et strålende sollys. Kunne vi have valgt et bedre sted at holde frokostpause?

Næste mål på denne tur er ”Ønskestenen”. Der er ikke særligt langt fra højene derhen, og vi fandt den da også – tror vi nok. I hvert fald vedtog vi at det var den rigtige sten, og vi kunne så fortælle om hvorledes patienterne fra sanatoriet førhen smed 10 ører ind under den med Ønsket om at blive helbredt for deres sygdomme.

Vi krydser for anden gang Buderupholmvejen, og turens sidste del går atter gennem Vedsted Skov. Efter det våde efterår er der kommet meget mos og lav i skovbunden. Dette og andre småting er der mange af vore 85 deltagere, som benytter lejligheden til at samle for at pynte op til julen, og dermed have lidt Rold Skov derhjemme.

Kun en eneste ting var, for det øvrige udvalg, en anelse ærgerligt, og det var at vi kom ud af den rigtige skovvej, præcis overfor hvor bilerne stod parkeret. Det havde nu været sjovere, hvis vi var faret bare en anelse vild på denne tur uden Helges ledelse, ikke sandt Birgit og Hanne og alle I andre.

Dagens sidste gøremål var nu blot at udlevere bøger til de af vore 58 medlemmer, som havde bestilt Helges bog om De Danske Skove, og som var med på dagens tur. En tur, som vi roligt kan sige var vellykket på alle måder.

Tur 9

Det kan godt lade sig gøre, at arrangere en travetur i og omkring et så kendt område som Rebild Bakker, uden at skulle følge veje hvor folk for det meste færdes, og netop sådan blev årets juletur på den 3. søndag i advent 1992 afviklet.

Også i år havde vi valgt at overlade det efterfølgende traktement til Else og Johs. Jensen på Café Roldhøj, hvor den højeste kapacitet kan strækkes til at betjene ca. 60 personer.

Vi var derfor spændte på hvor mange af de ca. 100 fremmødte deltagere, der ønskede at deltage i vort både hyggelige og traditionelle samvær efter traveturen.

Det blev Hannes opgave at gå ind og fortælle Else, at vi blev altså 84.

Vi indledte turen med lige at slå et smut ned omkring Blokhusets gamle plads i bakkerne, hvor Helge fortalte om flytningen, og om, at han i dag vil indrømme, at det var en god idé at flytte det op ved siden af Top Karens hus.

Helge fører nu holdet ca. 360 grader rundt, således at vi kommer op på den store Kejserbakke, hvorfra der er en storslået udsigt ned over Lille Stendal. Dette smukke syn forstærkes yderligere af den nys opståede vintersol, der skinner på et tyndt lag rim, som er dannet efter nattens lette frostvejr.

Fra Kejserbakken går det stejlt ned mod Stendalen, og det tynde lag rim er nok til at få mange til at gå på halen et par gange. De 100 deltagere kommer derfor til at danne en meget lang række, og da fmd. normalt går bagest, er det ham, der får en balle da vi atter er samlet nede i Stendalen ved en passage af rør, som er anbragt for at forhindre fårene i at slippe ud.

Vort yderste mål i dag er Troldeskoven, og på vejen derop omtaler Helge nogle fordybninger i jorden, som er spor efter meget gamle kulmiler. Man har på et tidligt tidspunkt brugt at grave milerne ned for at kunne styre ilden. Senere fandt man ud af, at det var lettere at lave dem oven på jorden, og så pakke dem til med græstørv, hvorved man kunne opnå den samme styring. En brænding tog ca. 3 dage, og det var røgens farve, der hele tiden fortalte kulsvieren, om milen fik tilført den rette mængde luft.

Den sidste kulsvier på dette sted var bedstefaderen til kulbrænder Frode Jensen, som vi netop besøgte på sidste tur.

I Troldeskoven fortæller Helge også om Jens Hvass. Helge har talt med ham for nylig for at få bekræftet en historie, som siger, at Jens Hvass holdt stævnemøder på stedet. Dette var ganske rigtigt, idet Jens Hvass vidste, at der boede en spætte i en gammel bøg, hvorfor han kunne gå lige hen og slå på stammen med sin stok, og dermed få fuglen til at flyve ud for øjnene af en undrende tilskuerskare.

Ved Prinsessetræet fortæller Helge, at man nu også snart kan læse om dette, idet han, som sit 3. værk i år, snart udgiver en lille bog på 48 sider om dette emne. – Det er da næsten utroligt. Hjemturen går op over Høje Odde, og ved den stejle trappe ned til Stendalen lader Birgit ikke nogen slippe igennem, før de har betalt deres told og skat og moms og hvad hun ellers kan finde på.

Vi har før besteget Sønderkol, men i dag vælger vi den lette vej gennem Nationalparken tilbage til Roldhøj. Sulten er begyndt at melde sig, men vi har også lovet at være der til tiden, da caféen gerne skal være åben for andre gæster senere på dagen.

Det var en flot indsats, som Else og Johs. Jensen havde præsteret for at vi kunne være på stedet. Med hjælp fra Hanne samt Karen og Egon Hansen, var der dækket op i tre afdelinger. Caféen er på første sal inddelt i to, og dertil havde de inddraget en del af Galleriet nedenunder, således at alle, med den store trappe som bindeled, kunne være i kontakt med hinanden. Foruden alt dette, havde Johs. Jensen yderligere været hjemme for at hente deres private sølvtøj, samt hentet møbler ind fra terrassen.

Vi havde bestilt en dejlig Roldhøj-platte, som Birgit supplerede op med kaffe og hjemmebagte småkager. At dette var et godt valg, fik vi bekræftet af mange deltagere, idet de gav udtryk for at de følte sig godt tilpas, og ikke ønskede at noget skulle være anderledes.

Der er tradition for at vise Marianne og Helge vor påskønnelse for alt hvad de gør for os i årets løb, og dette hverv havde Knud påtaget sig at klare denne gang.

Han holdt en god og festlig tale, som han sluttede af med at overrække dem chokolade, kunstbøger og julesnaps. Dette indkøb havde han klaret ved hjælp af de 3 piger, Birgit, Hanne (ikke hans kone) og Marianne. Retfærdigvis skal det dog siges, at han selv havde skrevet både kortet og talen. – Sådan skal det gøres.

En anden tradition er, at fmd. gør status over årets gang i Rold Skovs Venner. 1992 har været et godt år med mange gode og forskelligartede arrangementer. Vi har også haft en fin presse-

dækning, på mange forskellige måder. Jo, Rold Skovs Venner er ved at være almindeligt kendt ude i specielt Nordjyllands, men også hele Danmarks befolkning.

Vort trofaste medlem, Preben Skov, havde givet os en sang, som handler om december måneds. Den hedder ”Julekalender på vers”, og med Kätthe som forsanger, kunne Rold Skovs Venner demonstrere, at de også mestrer kunsten at kunne synge ”af fuldeste bryst”.

Herefter aflagde Birgit årets regnskab, som vi for første gang har ladet fremstille på tryk.

Regnskabet, som balancerer med en omsætning på ca. 13.500 kr., blev godkendt af medlemmerne med applaus.

Der var nu blot tilbage fortsat at hygge sig sammen og lade snakken gå lystigt videre, til alle mætte og glade kunne ønske hinanden glædelig jul, og på gensyn i det nye år.

Da roen atter havde sænket sig over Roldhøj, samledes turudvalget over en stille pils med det formål, at fastsætte en mødedato hos Karin og Carsten, således at vi kan få lagt det nye forårsprogram fast. Vi mødes allerede den 15/1, idet Hanne og Knud som bekendt er i gang med en Samsøtur. Så glæd jer venner, der er stadig grøde og livskraft i gamle ”Rold Skovs Venner”.

p.a.

Tegning af en spurv.

Turudvalg:

Marianne og Helge Qvistorff, Stendalsvej 42, 9520 Skørping.

Hanne og Knud Andersen, Blomsterskrænten 23, 9400 Nørresundby.

Birgit Eriksen, Harrildvej 30, Ø. Hornum, 9530 Støvring.

Karin og Carsten Skov, Moltkesvej 19, 9000 Aalborg.

Esther Studstrup, Svenstrup Skolevej 8, 9230 Svenstrup.

Søren N. Vestergaard, Bjergfyrvej 7, Drastrup, 9200 Aalborg SV.

Kätthe Larsen, Nibevej 220, Molbjerg, 9240 Nibe.

Hanne og Per Andersen, Harlekinvej 7, Hasseris, 9000 Aalborg.